

Enaja, izvenredni ponedeljek, dan jutraj. Uredništvo: ulica sv. Franciška Asiškega št. 20. I. nadstropje. Pošta: 11.07. Zbirana plačila se ne sprejemajo. Prof. F. Peric. Listina: 11.07. Zbirana plačila se ne sprejemajo. Za inozemstvo mesečno.

Minister dr. Beneš o panslavizmu

Čehoslovski minister za zunanje stvari dr. Beneš, ki je v zadnjem času opetovano pisal o slovanski politiki sploh, se bavi tudi v zadnji številki revije "Slovanski Prehled" s problemom panslavizma, kako se je pojavil v zgodovinskem razvoju in kako se pojavlja danes. Dr. Beneš označuje v svojem članku pred vsem filozofsko, versko in kulturno strani slovanskega problema, v kolikor so se dotikale ali se dotikajo slovanske skupnosti. Glavno pažno pa posveča v tem članku politični strani tega vprašanja.

Prvi, praktični in konkretni program političnega panslavizma je formuliran na ruski strani in to od poznega naravoslovca N. I. Danilevskega, čigar politične studije so izšle l. 1871 v knjigi pod naslovom "Rusija in Evropa". Knjiga je izvala veliko zanimanje ter je popularizirala politične načrte, ki so jih po pravici označali za ruski panslavizem. Od tega časa je knjiga v krogih protivnikov slovanskega gibanja sploh veljala kakor nekaj katekizem in biblija panslavizma. Danilevski si je slovanske države predstavljal v vse-slovanski zvezi pod vodstvom Rusije. Moč te zveze naj bi se raztegala tudi na del srednje Evrope, kakor tudi na ves Balkan.

Drugi veliki teoretik panslavizma je bil general R. P. Fadjev, ki je v knjigi, izdani v letu 1870, zastopal mnenje, da Rusija mora postati naslednica Turčije in Avstrije ter prevzeti dolžnost zaščite vsega slovanskega sveta. Zgodovina slovanskega gibanja in panslavizma se po letu 1871. navezuje na važne politične dogodke. Največ pristavev v srednji in južni Evropi je imel panslavizem od leta 1877—1878, ko se je Rusija borila za osvoboditev balkanskih Slovanov. Berlinski kongres in poznejša politika carske vlade sta povzročila razumljivo opadanje. V tem času je rusko slovansko tujstvo izgubilo poslednje sledi liberalizma in demokracije ter je oficijelno sloz s ruskim reakcionarnim režimom proti Poljski ter se izražalo za rusifikacijo in panrusizem. Na koncu stoletja je bila Rusija po mednarodnih odnosih že prisljenka k vzdržljivosti in miru. Nade nekatere slovanskih čimteljev, da s kakim delovanjem ali krizo pridobijo zopet kaj za Slovanstvo, so bile neosnovane. Pri tem je zanimivo, da je slovansko gibanje v teh letih miru bilo v malih slovanskih narodih večje nego v Rusiji. Zmagujoči demokratični režim pa je obenem ojačil in nanovo izval tudi stare spore med slovanskimi narodi. V tem času so — poleg nadovezo-

vovanja na stare metode vseslovanske agitacije — nastali tudi prvi poizkusi za čist realizem v slovanskem gibanju, ki prihaja danes v politiki slovanskih narodov od tako markantnega izraza. Na koncu devetnajstega stoletja pa vse do leta 1905. prehaja težnje slovanskega gibanja sploh na manjše slovanske narode, ker se oficijelna Rusija in ruska javnost iz razlogov notranje in zunanje politike umikata v rezervno, a deloma obračata večjo pažnjo azijskim problemom. V tem času se pripravljata tudi slovansko politično gibanje, ki dobi ime neoslavizem. To podaja realistično razumevanje Slovanstva, ki se naslanja na Palackega in Havlicka. Do leta 1905. ni panslavizem rešil ničesar, svojih ciljev ni dosegel nikjer, a politično se vobče ni mogel uporabiti v konkretnih oblikah. Končno je postal istoveten s ruskim sovinitizmom in kakor tak se je kazal škodljivost za vse: za Rusijo, za Slovane, za Evropo in svet. Dasi je bil politično in za prakso v veliki meri fantazija, so vendar nasprotniki Slovanstva znali goslo panslavizma politično izkoriščati in zlorabljati, tako da so ne samo Mažari in Nemci, marveč tudi vsa zapadna Evropa videli v njem nevarnost in so se čisto postavljali proti Slovanom tudi tedaj, ko je bila pravica na strani teh poslednjih. Pojem panslavizma ima sploh različno pomembnost in radi svoje neopredeljenosti bi imela beseda politični panslavizem sploh izginiti za vedno s političnega bojišča, da bi se tako napravil konec nesporazumom, intrigam ali neumnostim in fantazijam. Takoimenovani kulturni panslavizem pomeni po svetovni vojni kulturni stik svobodnih slovanskih držav, proti kateremu se nima nikdo pravice upirati ali trepetati pred njim.

Politični panslavizem pripada sedaj prošlosti istotako, kakor mora biti in je mrtve panrusizem. Kar je ostalo in kar se je do sedaj brez pravice imenovalo panslavizem, se mora označiti s pravim imenom. Balkanski Slovani so danes svobodni in ujednjeni in se ne bo več govorilo o panslavizmu. Vprašanje Carigrada bo v bodoče samo vprašanje Carigrada in nikak panslavizem.

Svoja izvajanja zaključuje dr. Beneš z besedami: "Iz vseh teh razlogov sem bil in sem proti panslavizmu, proti pojmu in proti njegovi vsebini. Smatram ga za mrtvega. Priznavanje tega nazora od strani vseh slovanskih narodov bi pravemu Slovanstvu storilo v bodočnosti samo večje usluge."

Predvojni dolgov Avstro-Ogrske
BEOGRAD, 10. V Pragi se je zaključila konferenca zastopnikov nasledstvenih držav z delegati reparacijske komisije, na kateri se je razpravljalo vprašanje razdelitve predvojnih dolgov bivše Avstro-Ogrske.

Popolari zapustijo Aventin

Kaj pravi "Cremona Nuova" o popularnih Delavski zbornica v Milanu razpuščena Proslava kraljevega rojstnega dne v Rimu

RIM, 10. Senat se sestane v soboto in bo zboroval približno 14 dni, da odobri predložene zakonske načrte, ki jih je že odobrila zbornica. Kratko zasedanje je senata je v zvezi z londonsko konferenco, ki bo 1. decembra ratificirala locarnski garancijski pakt. Na tej konferenci bo zastopal Italijo najbrž ministrski predsednik Mussolini. V London ga bo spremljal Scialoja. Mussolinijev povratek v Rim je določen za 4. decembra. "Idea Nazionale" zatrjuje, da je ta vest še preuravnavljena.

Včeraj je zaključil svoja dela vrhovni svet popularske stranke, ki se je izrekel za odcepitev popularske parlamentarne skupine od aventincev in za povratek v zbornico, kjer bodo populari branili program svoje stranke. Vrhovni svet popularske stranke se je nadejal bavil z usodo strankinega dnevnika "Il Popolo" ter je sklenil napeti vse sile, da se ta list ohrani pri življenju.

RIM, 10. Fašistovski listi zvrčajo na opozicijske stranke vso odgovornost za atentat, ki ga je nameraval izvršiti na Mussolinija bivši poslanec Zaniboni. Na piko so vzeli posebno popularsko stranko, ker je njen pristav, urednik Sturzevega glasila "Popolo". Quaglia soudeležen pri nameravanem atentatu na Mussolinija. Fašistovski "Cremona Nuova" pravi: Kaj naj si misli ljudstvo o popularih, ki pošiljajo kralji udanostne brzojavke, medtem ko je še vsem v spominu zlohotno delovanje popularskih voditeljev Donatija in Sturzeve.

Vesti, da nameravajo republikanci zapustiti Aventin, so popolnoma neosnovane. Tozadevno je tajništvo republikanske stranke izdalo danes nastopno obvestilo: Z ozirom na vesti, ki so jih objavili nekateri dnevniki o nadaljnjem postopanju republikanske stranke, moramo naglasiti, da nima republikanska stranka nikakega razloga, da bi izpremenila dosežene postopanje.

Kakor poročajo iz Washingtona, so ameriški delegati predložili načelniku italijanske delegacije Volpiju konkretne predloge za amortizacijo italijanskega dolga. Ti predlogi so mnogo ugodnejši od onih, ki jih je Amerika stavila Belgiji in Angliji. Ameriška delegacija je le v gotovih mejah upoštevala italijansko plačilno zmoglost.

MILAN, 10. S preteklovnim dekretom je bila včeraj razpuščena delavska zbornica v Milanu. Upravo zbornice prevzame prefekturni komisar.

Radi krize v občinskem svetu, ki so jo izzvali fašisti, je danes predpolne celokupni občinski svet podal ostavko. Odstopil je tudi mestni župan Mangiagalli. Fašisti zahtevajo, da mora biti občinski svet sestavljen izključno iz fašistov ali pa iz filofašistov. Verjetno je, da bo senator Mangiagalli zopet potrjen za župana.

Ministrski predsednik Mussolini bo jutri ob priliki kraljevega rojstnega dne kot začasni vojni minister pregledal čete rimske garnizije. Po deliranju čet bo Mussolini odlikoval znanega letalca podpolkovnika De Pinedo z viteškim križcem savojskega vojskega reda, ki mu ga je podelil kralj glasom naredbe z dne 9. t. m. Na čast diplomatskemu zboru pa bo Mussolini priredil slavnostni obed.

Ninčičeve izjave v Narodni skupščini

Stroga obsodba zagrebških dogodkov - Veliki župan in policijski načelnik ostavljena Strajka na univerzah v Zagrebu in v Ljubljani Zadoščanje italijanski vladi

BEOGRAD, 10. (Izv.) Za današnjo skupščinsko sejo je vladalo velikansko zanimanje v tujakih političnih in diplomatskih krogih, kakor tudi med občinstvom. Naval množice na skupščino je bil ogromen, vendar je policija pustila na galerijo le majhno število ljudi.

Z veliko napetostjo se je pričakoval govor zunanjega ministra Ninčiča o tržaških dogodkih. Minister Ninčič je glede interpelacij poslancev Žerjave in Pivka ter Jugoslovanskega kluba izjavil, da mu je znan napad na uredništvo in tiskarno "Edinost" v Trstu in je povdaril, da nima možnosti, da bi uradno interveniral pri italijanski vladi. Nobeno načelo mednarodnega prava in nobena mednarodna pogodba, da imu ne dajata pravice k posredovanju. Kajti nobena neodvisna država ne more kakih drugih držav dovoliti, da bi ta jemala v zaščito lastne državljane dotične države. Ako bi bilo drugače in ako bi se vršile take intervencije, bi bili izključeni ne samo prijateljski, temveč v obče vsi normalni odnosi med posameznimi državami.

Nikakor ni dvoma, da so vsi ti dogodki v Trstu zelo neprijetni, vendar je pa treba obzlovati tudi dogodke, ki so se pripetili v nedeljo v Zagrebu. Vročekrvna mladina presoja dogodke zelo naglo, ne da bi se pri tem ozirala na morebitne posledice svojega postopanja. Jugoslovansko ljudstvo želi miru s svojimi sosedi. Naš hrabri narod ni nikoli nikogar izzival, zato so vsi oni, ki stremijo po tem, da bi nas vpletli v kak neprijeten položaj, pokazali napačno pot. Kajti na kraljevino Italijo nas vežejo veliki interesi in prijateljska pogodba. Doselej ni bilo slučajev, v katerem bi diplomatsko sodelovanje obeh vlad ne bilo

pokazalo dobrih uspehov. Vedno, posebno pa na mednarodnih konferencah so naši zastopniki bili v intimnih stikih z zastopniki Italije, kajti obe državi imata velik interes, da se med njima obstoječi dobri odnosi razvijejo.

Med Ninčičevim govorom je prišlo do burnih prizorov s strani opozicije. Posebno sta ugovarjala zunanjemu ministru Svetozar Pribečević, zajedničar Zanič in njegovi tovariši.

Po govoru Ninčiča je skupščina nadaljevala razpravo o invalidskem zakonu. Govoril je poslanec Ranković. Med tem so začeli poslanci zapuščati skupščinsko dvorano. Tudi vlada je odšla na sejo, na kateri je razpravljala o odgovoru ministra Ninčiča, nakar je bila skupščina zaključena.

ZAGREB, 10. (Izv.) Danes se je razširila vest, da so začeli po nedeljskih dogodkih aretirani akademski štrajkati z gladiom, kar pa je ravnanje policije že zanikalo. Vršile so se seje vseh dijaških klubov, na katerih je bilo sklenjeno, da se začne jutri stavka vseh akademikov radi dejstva, ker policija noče izpustiti aretiranih dijakov.

Rektor univerze je popoldne interveniral pri velikem županu za izpustitev aretiranih dijakov. Vel. župan pa je izjavil, da ne more v tem oziru ničesar ukreniti, to pa radi stališča Ninčiča in po včerajšnji konferenci ministra Maksimovića z ministrom Pavlom Radićem.

V Zagrebu se splošno govori, da bosta ostavljena policijski načelnik in veliki župan dr. Treščec, ker sta se premalo pobrigala za preprečitev nedeljskih demonstracij.

Zvečer je došla iz Beograda vest, da je bil po sklepu nocojšnje seje ministrskega sveta zagrebški veliki župan upokojen. Vlada je še sklenila dati jugoslovanskemu poslaniku v Rimu, Antonijeviću, nalog, da izrazi italijanski vladi radi zagrebških dogodkov obžalovanje jugoslovanske vlade. Tozadevna brzojavka je bila takoj odposlana v Rim. Minister Ninčič je po seji izjavil, da bodo vsi krivci zagrebških incidentov kaznovani.

Zunajni minister Ninčič je bil danes dvakrat sprejet na dvoru, nakar ga je zvečer posetil italijanski poslanik gen. Bodrero.

LJUBLJANA, 10. (Izv.) Akademski klub "Orjuna" je sklenil proglasiti tridnevno protestno stavko radi tržaških dogodkov. Za jutri so napovedane seje še ostalih dijaških klubov, ki bodo najbrže sledili zgledu akademikov-orjunašev, tako da se pričakuje splošna stavka na ljubljanski univerzi.

Financijski načrt francoske vlade na proučevanju strokovnjakov

PARIZ, 10. Včeraj je finančna komisija ves dan proučevala nove vladne načrte za zboljšanje francoskih financ. Na sestanku kartelistov od minole sobote je bila sprejeta resolucija, ki poziva finančnega ministra, da določi k svojemu načrtu važne spremembe, posebno pa da obdači na bolj neposreden način pridobljeno premoženje, kar bi občutno obtežilo vladni načrt. Finančna komisija je včeraj pod predsedstvom Malvyja nadaljevala proučevanje načrta za finančno obnovo, katerega je predložila vlada.

Na začetku seje je Fallières zahteval, da se zastliji ministrski predsednik o določbah načrta, katere se tičejo ustanovitve in poslovanja amortizacijske blagajne. Nato je Bokanec predložil kritiko vladnih predlogov ter opozoril na njih nedostatek. Govoril je o denarni krizi in nastopil proti grožnji inflacije, ki jo vsebuje vladni načrt.

Nato je bil zastlišan Painlevé, nakar se je komisija razšla. Prevladuje mnenje, da bodo vladni načrti za zboljšanje financ po pojasnitvi ministrskega predsednika lahko služili za podlago nadaljnjim razpravljanjem.

Komisija je po seji izdala komuniké, v katerem se izreka proti vsaki inflaciji ter izraža svoje prepričanje, da se more frank rešiti le s stvarno garancijo vseh sil produkcije in vseh oblik bogstva. Komisija poziva še vlado, da spremeni svoj načrt v smislu teh načel. Resolucija je bila sprejeta s 17 glasovi proti 14. Dva člana komisije sta se vzdrlala glasovanju.

Radićev vstop v vlado

BEOGRAD, 10. Člani vodstva Radićeve stranke izjavljajo, da je vstop Stjepana Radića v vlado gotova stvar in da se ima izvršiti po sprejetju invalidskega zakona. Ko bo invalidski zakon v Narodni skupščini sprejet, bo sedanji minister socialne politike Milan Simonović podal ostavko in bo na njegovo mesto imenovan Stjepan Radić.

Vseslovanska zveza novinarjev

PRAGA, 10. "Vseslovanski svaz novinarjev", katerega pravila so bila nedavno tega potrjena, se v najkrajšem času zopet ustanovi. Vabijo se vsa slovanska novinarska društva, da se, v kolikor tega do sedaj še niso storila, čim najpreje priklade na naslov predsednika saveza g. Josipa Holečka v "Spolku českých žurnalistů", Praha I, Škofčeva č. 7. — Letos se baje namerava sklicati veseslovanski novinarski kongres in sicer v Pragi povodom vseslovanskega sokoleškega zleta meseca julija. Pri tej priliki se bo vršil ustanovni občni zbor "Vseslovanskega svaza novinarjev".

Poskušen atentat na romunskega kralja

Boj med komunisti in policijo — Vsi zarotniki aretirani

BUKAREST, 10. (Izv.) Kralj Ferdinand je davi odpotoval v Galac, odkoder je odrišnil s svojo jahto v ustje Donave na lov. Za to potovanje so bile izdane obširne varnostne odredbe.

V neki gostilni ob Donavi je bila medtem odkrita tajna skupina komunistov. Policija je hotela aretirati članke te sumljive družbe, a ti-le so se ji postavili v bran, radi česar je prišlo do pravega boja med

obema strankama, med katerim je bilo več policistov in komunistov ranjenih.

Policija je dognala, da je šlo tu za zaroto proti kralju Ferdinandu in da je baš ta tajna skupina v Galacu hotela izvršiti nanj atentat. Komunisti so rabili v svojem boju proti policiji tudi ročne granate. Ali na lice mesta je bilo takoj odposlano vojaštvo, kateremu se je posrečilo aretirati vsa tolpo zarotnikov.

Za železniško zvezo Slovenije z morjem

BEOGRAD, 10. V Beograd je prispela velika deputacija gospodarskih zastopnikov, da intervenira pri merodajnih čimteljih za čimprejšnjo izgotovitev programa, ki naj bi vezal Slovenijo z morjem. V tej deputaciji se nahajajo med drugimi: doktor Suklje, Fr. Suklje, dr. Savojec, Kajfež, Leitgeb in sušaški župan Kučić. Deputacija je tekom današnjega dne obiskala vse klube. Jutri jo bo sprejel ministrski predsednik Pašić, nato pa železniški minister Radojević.

22 mrtvih v Madridu pri trčenju dveh tramvajev

MADRID, 10. Sinoci ob 20. uri se je na eni najobudnejših ulic mesta pokvarila pri nekem tramvaju, ki je bil poln ljudi in je vozil z veliko brzino, zavora, radi česar je tramvaj skočil s tira ter trčil pri tem v drug tramvaj, ki je vozil v nasprotni smeri. Dvajset oseb je bilo na mestu mrtvih. Veliko število jih je bilo ranjenih: petdeset ljudi je bilo prenešenih v bližnjo bolnišnico; od teh je 15 v življenjski nevarnosti.

Grška zunanja politika

ATENE, 10. Zunanji minister Rufos je izjavil zastopnikom tiska, da bo zunanja politika Grške tudi v bodoče ostala mirnoljubna. Grčija se resno trudi, da izpolni obveznosti, ki jih je prevzela z mirovnimi pogodbami. Grška stremi za tem, da ohrani z vsemi državami, zlasti pa s svojimi sosedi dobre odnose in da jih čim bolj izpolni.

Rojstni dan Nj. V. kralja

Danes 11. novembra obhaja vsa Italija obletnico rojstva Nj. V. kralja Viktorja Emanuela III., ki stopa z današnjim dnem v 57. leto svojega življenja. Vsa Italija je letos proslavila tudi petindvajsetletnico vladanja sedanjega vladarja Italije. Kakor povodom te poslednje obletnice, ki je padla na 29. junija t. l., tako se tudi povodom rojstnega dne kralja Viktorja Emanuela III. pridružuje naše ljudstvo državljanskemu veselju vsega prebivalstva Italije. Naše ljudstvo, ki je s pošteno voljo sprejelo nase vse obveznosti, ki izvirajo iz njegovega novega državnopravnega položaja, globoko umeva in ceni pomen visoke vladarjeve naloge. Zgodovina nove Italije po pristevanju sedanjega vladarja Italije med one, ki so to naloge vršili z uspehom v času velikih in za vse človeštvo pomembnih in odločilnih dogodkov.

Danes povodom kraljevega rojstnega dne se bo vršila na trgu Unità parada vseh čet tukajšnje posade kakor tudi prostovoljske milice za državno varnost. Čete predstavljajo poveljniku armadnega zbora generalu Vaccariju divizijski poveljnik general Pugliese. Začetek parade ob 10. uri predpoldne.

Naš odgovor

Včeraj smo priobčili izjavo, ki jo je postal tukajšnji jugoslovanski generalni konzul tukajšnjim listom z ozirom na demonstracije v Ljubljani, omenili pripombe lista "Popolo di Trieste" ter priobčili konzulov odgovor na te pripombe.

V svojih pripombah je naglašal "Popolo di Trieste", da "Edinost", čeprav je pisana v slovenskem jeziku, izhaja v Italiji in je zato napad na njen sedež zgolj čen notranje politike, ki ga imajo proučiti in soditi edino le italijanska oblastva. Zato da je čudno, če si konzul tuje države usvaja pravico do kake sodbje.

Po teh besedah na naslov jugoslovanskega generalnega konzula se obrača "Popolo di Trieste" na naslov slovanskega tiska, Naglašajo, da je živo obžaloval dogodivše se "incidente", razume pa — če so bile v masi ljudstva, ki je bil razburjeno radi došlih vesti, ki globoko zadevajo njega najgloblja čustva, skupine, ki so šle preko meje. Tu dostavlja "Popolo": "Skoda in odgovornost padeta na nas in ju sprejemamo".

Sledi polemika iz Ljubljanskim "Jutrom". "Alibi" — tako pravi — ki ga "Jutro" hoče ustvariti za mirne Slovence, je neveljaven in lažljiv. Ko so nas današnji improvizirani prijatelji zapustili in smo bili ponovno sami, so se mirni Slovenci, nadejajoč se naše bližnje smrti, podali na Aventin, se udeleževali kompotov, ki jih organizirajo Italijani proti Italijanom. Poslanec Besednjak (in ves tisk je govoril o tem) je bil v prvi vrsti udeležen v ostudni komediji, uprizorjeni okoli trupla Matteottijevega. Brez vsakega moralnega pomisleka so bili (Slovenec) prvi, ki so zapustili Aventin, ko je bilo jasno, da so aventinčarji izgubili igro. Tržaško ljudstvo, ki je že pred osvoboditvijo vojnovo vojaško boj na življenje in smrt proti narodnemu nasprotniku, ni pozabilo tega. In v zadnjih dneh so dole nove vesti, ki so razpalile duho-

Trgovinska pogajanja med Čehoslovasko in Jugoslavijo

PRAGA, 10. Po uspehi zaključitvi trgovinskih pogajanj med Čehoslovasko in Belgijo se bodo v kratkem pričela pogajanja za zaključitev trgovinske pogodbe z Jugoslavijo in Nemčijo. Do teh pogajanj pride šele po parlamentarnih volitvah, v vsakem slučaju pa že letos. Pogajanja z Jugoslavijo se morajo odgoditi na drugo polovico novembra, ker obnavlja jugoslovanska delegacija pogajanja za zaključitev trgovinske pogodbe z Madžarsko, ki so bila že enkrat prekinjena. V pristojnih čehoslovaskih krogih se povspeseno pripravljajo potrebno gradivo, tako za pogajanja z Jugoslavijo, kakor tudi za pogajanja z Nemčijo. Glede na trgovinska pogajanja z Madžarsko se ni sklenjeno, ali se bodo obnovila še tekom letošnjega leta. Tozadevna pogajanja bodo zelo otežkočena, ker ponuja Madžarska samo 5 do 10% popusta pri carinskih takсах in samo izjemno 20%.

Boji v Siriji

PARIZ, 10. Painlevé in Briand sta v komisiji za zunanje zadeve poročala o položaju v Siriji. Painlevé je poročal o francoskih izgubah. O okolnostih odpoklica generala Saraila ni hotel nič povedati. Rekel je le, da se Sarail v Sirijo ne bo več vrnil. Na opazko nekega komunističnega poslanca, naj bi Francija Sirijo zapustila, je Briand živahno protestiral proti temu, da bi se Francija odrekla svojemu mandatu. Končno je več poslancev protestiralo, zakaj vlada ne pojasni položaja v Siriji javno.

LONDON, 10. Vstaši oblegajo mesto Homs, 120 km severno od Damaska.

DNEVNE VESTI

ve. Resničen ali neresničen, se je razširil glas o demonstraciji v Ljubljani, žaljavi za našega konzula. Govor Radićev, čigar pristavi tvorijo del jugoslovanske vlade, se je čital in je bil komentiran gotovo ne v ugodnem smislu. Vest o porušitvi zavetščja, ki nosi ime našega junaka v nepozabnem boju Ruggiero Timeus — katero vest smo mi priobčili še le včeraj, da ne bi razburili duhov je bila znana v mestu in je razpalila duhove. Napad na finančne stražnike v Bistrici, ki bil kaplja, ki je provzročila, da je preklopila kupa naše potrežljivosti. Prevladuje nas srd. Napisali smo te vrstice v zavesti, da tolačimo duševno stanje vseh Italijanov v Trstu, Sodijo naj naša dejanja v Rimu, ne pa v Ljubljani.

Vse to, kar navaja "Popolo di Trieste" v opravičilo napada na naprave "Edinosti", je pisano v očiti zadrugi. Nikdo, ki pošteno misli, ne more na naš list ali naše vodstvo, valiti odgovornost za dogodke, ki se odigralo onkraj meje. Mi smo odgovorni le za to, kar delamo in pišemo mi samim "Popolo" naj nam navede le en slučaj, ko bi bili mi ščuvali naše ljudstvo k nezakonitim dejanjem bodi na škodo italijanskega prebivalstva, bodi proti državnim organom. Ali pa da bi bili celo odobravali nameravani atentat na ministrskega predsednika! Ne more. Nasprotno: posl. Willan je nemudoma v brzojavki ministrskemu predsedniku izrazil svoje čestitke g. Mussoliniju.

Kar pa se tiče trditve o našem preteznem sodelovanju na Aventinu in pri raznih komplotih je — gola potvorba zgodovinske resnice. Ob vsaki priliki naglašamo mi, da nismo nikak stranka, da se hočemo uveljavljati kakor posebna narodna skupnost in da zato načelno odklanjamo vsako strpnost s katerokoli stranko. Mi zahtevamo in bomo dosledno zahtevali pravice za našo narodno manjšino od vsake vlade, pa naj se naslanja na to ali ono stranko. V tej smeri uravnavamo mi svojo politiko.

"Popolo" omenja tudi neke dogodke v mejah države. Naj se dogodijo kjerkoli, obojsmo mi vsako nezakonitost v javnem življenju. Mislimo, pa — in vsak pravičen in razsoden človek mora temu pritrčiti, da so za kaznovanje poklicana samo in edino državna oblastva, ne pa kaka "razpaljena skupina", glede katere je še le vprašanje, ali je poklicana tolačica čustev — pravih tržaških Italijanov. Poizkus "Popola", da bi opravičil napad na slovansko ime, je torej povsem ponesrečen. Branil je stvar, ki se absolutno ne da braniti.

Končno izrekamo odkrito obžalovanje nad tem, da so demonstracije onkraj meje od strani istotako razpaljenih duhov, — kar naj "Popolo" tudi uvažuje, če hoče ostati zvest svojim lastnim izjavam — degenerirale v pojave proti italijanski državi in dejanja proti nje znakom!

Hvaležnost, kje si?

Pišemo nam pod gornjim naslovom: Mrtvih duš dan je bil lep jesenski dan in zato me je zvalil v priazne Barkovlje, da obiščem na tamšnjem pokopališču grobove svojcev in tudi grobove ranikih prijateljev.

Pokopališče je bilo res prav lepo osnaženo in vsi grobovi so bili posuti z jesenskim cvetjem. Človeku se je zdelo, da se nahaja na vrtni, kjer na gosto cveto razmobarne krizanteme. Koiko spominov je tisto cvetje zopet obudilo in koliko oči je vnovič porosilo!

Hodil sem zamišljeno od groba do groba raznih pokojnikov in se v molitvi spominjal njihovih duš. Pristopil sem spoštljivo tudi h grobu pok. Dragotina Martelanca, bivšega ustanovi-

telja in večletnega predsednika pavskega društva „Adrie“, zatopljen v globoke misli sem opazil, da goji „Adria“ veliko skrb za grob in se zdaj visoko sploščuje in hvaležnost do pokopanih. Tako je pravil prišel sem tudi do mesta, kjer je bil pred 27 leti pokopan župnik barokovski puč. Ivan Cerne, — domačin kremenjak. Oziral sem se okrog in iskal nagrobni spomenik z njegovim napisom. Nisem ga dobil. Izginil je z groba. Kako se je to neki zgodilo? Poizvedoval sem okrog domačinov in dobil sem stedeče pojasnilo. Občina je že pred časom odredila za nagrobne spomenike takso, ki znaša za dobo 10 let 100 lir. Ako se ne plačuje redno, se nagrobni spomenik podere in odpravi.

Tako se je zgodilo s spomenikom pok. župnika Cerna. Moral je izginiti iznad njegovega groba ker se nikdo ni pobrigal, da bi se plačala omenjena taksa. Sramotno je za barokovljane cerkev, ker se ni prav nič pobrigala, da bi spomenik še stal na svojem mestu. Čemu ima cerkev cerkveni odbor?

In v probuheni Barokovljani, ste-li pozabili na svojo narodnega župnika, ki se je z veliko verno potoval po stare pravice našega jezika v cerkvi in izven nje? Ali bi se med Barokovljani res ne mogli nabrati, enkrat vsake deset let, oni potrebni znesek, ki bi omogočil, da bi ostal spomenik trajno na svojem mestu in bi pričal potomcem, da tam počiva ostanek našega kremenjaka, ki je bil v velikega kmetja našega naroda?

Oj ti grda, črna nevaležnost!

Obiskovalec grobov.

Preiskava radi opustošenja „Edinosti“. Tukajšnje varnostno oblastno je uvedlo radi opustošenja našega uredništva in tiskarne preiskavo. Predvčerajšnjim in včeraj je bilo zalazano na komisariatu v ulici Luigi Ricci št. 3 vse osebe, ki se je nahajalo ob času napada v uredništvu in tiskarni. Preiskava se nadaljuje.

Mi bomo tako dojdeto z zadostjenjem, ker je to privikar, da sledi napadom na naš list, katerih je bilo že cela vrsta, stroga preiskava. Mi hočemo videti z našim ljudstvom vred v tem dejstvu videti dokaz, da je tu resna volja, da se sličin izgredu napravi enkrat za vselej konec.

Nalezljive bolezni v našem mestu. V času od 31. 10. do 7. 11. 1925 so bili v našem mestu sledeči slučaj nalezljivih bolezni: davica 6, škrlatica 4, trebušni legar 15, paratifus 1. — Umrla je ena oseba na trebušnem legarju.

Društvene vesti

„Čitalnica“. Opozarjajo se nogometaši, da se vrši popoldanska trenaja vsako sredo in petek od 2 do 4 na igrišču „Adrie“ počeni z današnjim dnevom. — Načelnikstvo.

Iz tržaškega življenja

Tri nezdode pri delu. Sinoči okoli 23.30 so se v tovarni olja pri Sv. Andreju ponesrečili trije delavci, a k sreči niso, razen enega, zadobili hudih poškodb. Prva nesreča se je pripetila v oddelku za stroje, kjer se je iz neznanih vzrokov utrčala veriga, na kateri je visel mazen oter, kjer sta bila zaposlena 27-letni Rafael Curci, stanujoč v ulici S. Marco št. 30, in 30-letni Vincenc Piazolo, stanujoč v ulici Naval št. 48, oboje mehanika. Oter je padel z višine kakih 3 metrov na tla, pri čemer si je Curci zlomil kosti v kolku, dočim je Piazolo zadobil le lahke poškodbe po prsih. Skoro istočasno je 29-letni težak Viljem Cimitan, stanujoč v ulici Naval št. 46, prišel pri delu po nesreči z desno roko med zobasto kolesje stikalnice, ki mu je zmečkalo kazalec. Vsi trije ponesrečenci so dobili prvo pomoč od zdravniške rešilne postaje, ki je bil poklican na lice mesta. Curci in Cimitan sta bila nato prepeljana v mestno bolnišnico, kjer sta bila sprejeta v kirurški oddelki. Piazolo je bil prepuščen domači oskrbi.

Nezgodna mladega kolezarija. Da se izogne neki deklici, ki je šla čez cesto, je 14-letni dijak Hubald Olivo, stanujoč v ulici Udine okoli 16, ure ko je kolesaril po omenjeni ulici, zvil tako nerodno v stran, da se je prevrnil s kolesom vred. Padel je tako nesrečno, da si je razen poškodb, ki jih je zadobil na več mestih po glavi, tudi precej hudo pretresel možgane.

Na lice mesta poklicani zdravnik rešilne postaje je dal prepeljati nesrečnega kolezarija v mestno bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti, ako ne nastopijo lahko močnejše komplikacije, najmanj kakih 12 dni.

Sreča v nevarnosti. Na Lloydovem parniku „Vienna“, zasidranem v prosti luki V. E. III., se je včeraj okoli 9. ure pripetila nezgoda, ki bi bila skoro imela zelo žalostne posledice. Ko so dvigali na parnik veliko ventilacijsko trobilo, težko več stolov, se je nenadoma utrčala veriga dvigala in trobilo je treščilo na krov, kjer je stala skupina težakov. K sreči pa ni nobenega zadela; le 46-let. Alojzija Puntarja, stanujočega na Greti št. 12, je tako nekoliko dregnila, pa vendar je to zadostovalo, da je mož tebebil na obraz. Pri tem se je siromak precej hudo opraskal po čelu in se pobil po hrbtu. Po prvi pomoči, ki jo je dobil od zdravniške rešilne postaje, je bil Puntar prepeljan domov.

Razprava proti Collarichu

Poslednja izvajanja braniteljev.

Usoda Collaricha in njegovih pajdašev po odločeni v kratkem, močnejše se ta teden, nakonec pa prve dni priložnega tedna. Branitelji so v glavnem že dovršili svoj tečajni posel, ki so ga imeli z zagovarjanjem tolovajske tolpe, in sedaj le še ugovarjajo državnemu pravdniku glede kazni, ki jih je predlagal za posamezne obtožence. Kasalsko sodišče v Rimu je zavrnilo prošnjo odv. Matosel-Lorianija, da bi se sedanjí proces proti Collarichu prekinil in nadaljeval pred drugim sodnim stolom. Branitelji, predvsem seveda odv. Matosel-Loriani in Cerlenizza, so napeli vse svoje govorniške sile, da bi prepričali porotnike, da je Collarich duševno abnormalen človek in kot tak le deloma odgovoren za svoja krvava zločinstva. Državni pravdnik pa je od svoje strani vztrajal pri trditvi, da je Collarich popolnoma pri zdravi pameti in da se je zavedal svojih dejanj.

Pri včerajšnji razpravi so branitelji navajali nove ugovore proti predlogom državnega pravdnika. Odv. Stefani, ki je prvi dobil besedo, je dokazoval da so kazni, ki jih je državni pravdnik predlagal za obtožence Neffati, De Rossi, Czerny in Pontelli, zelo pretirane. Posebno Czerny ni zagrešil takih zločinov, da bi zaslužil dosmrtno ječo; zato da morajo porotniki zanikati vprašanje premišljenega poskušanja umora.

Odv. Benussi, zagovornik Bisina, je izjavil, da vztraja glede svojega varovanja pri tem, kar je omenil v svojem govoru; zahteval je,

naj porotniki glede Bisina zanikajo vprašanje, ali je bil pri umoru gostilničarke Del Monte; porotniki naj le vprašanje ropa.

Odv. Poillucci je zahteval, naj porotniki izrečejo nad Jurichem, ki je obdolžen zločina „zdravstvenja v zločinske namene“, tatvine in podpiranja Collaricha, oprostilno razsodbo, ker da Jurich teh zločinov ni izvršil. Med splošno pozornostjo je nato dobil besedo odv. Matosel-Loriani, ki je s podrobnimi izjavami izpodbijal trditve državnega pravdnika glede odgovornosti Collaricha; zahteval je, naj porotniki priznajo zanj duševno manj vrednost splošne olajševalne okolščine.

Po kratkem odmoru je povzel besedo odv. Poillucci, namestnik radi nerazpoloženja odsotnega odv. Zennara, branitelj zlatarja Nordia. Dokazoval je, da je Nordio nedolžen, zato je zahteval zanj oprostilno razsodbo.

Nato je predsednik prekinil razpravo, ki se bo nadaljevala v četrtek.

Iz tržaške pokrajine

Iz Sežane 8. 11. 1925. Na trg v Sežano je bilo prigranih dne 22. 10. t. 1. 997 glav živine, in sicer: 459 glav goveje živine. Cena volom od 430 L do 470 za stot. žive teže. Teleta od 700—750 L za stot. žive teže. Konji domači od 1600 L do 4000 glava. Prašički 5—7 tedenski od 60—100 L. Kupčija z živino srednje dobra. Krav se je le malo prodalo. Vzrok tiš v tem, da se snuje v Trstu nova uredba preskrbovanja mesta z mlekom. Prihodnji tržni dan se vrši 12. 11. t. 1.

Iz Postojne. Poročila sta se dne 7. t. m. brat Vladimir Paternost, načelnik telovad. društva v Postojni z načelnico istega društva s sestro Malči Ambrožič-ovo. Poročenca sta ena na najbolj marljivih in vztrajnih delavcev na narodnem polju v Postojni. Obadva odlična telovadca in pevca. Zato pa jima je tudi telovad. in pevsko društvo „Postojna“ napravilo na predvečer poroke podokolnice kakršne še nismo videli v Postojni. Nad 50 pevcev in pevki jima je zapelo izbrane, lepe poslovice za to slavnost primerne pesmi, ki jih je gd. vodja Polič precizno našteval. Zbrali so se telovadci in telovadke, pevci, tamburaši, vsi so se hoteli na dostojneje poslovioti od prejšnjih jim narodnih vzgojiteljev. Predsednika telovadnega in pevkega društva sta imela primerne nagovore na novoporočence, ki so jima rosile oči od izbranih besedah, ki so prihajale iz hvaležnih src. Na povabilo slavljencev se je nato vršil sestanek na načelnikovem domu, kjer se nas je zbralo telovadcev in telovadk, pevcev in tamburašev nad 90 oseb. Razvil se je pravi pevski in tamburaški koncert, mladina pa je posvetila par trenutkov boginji „terpsihori“, saj drugače itak nima prilike rajati, ko nam je vse zabranjeno. Bil je lep večer! Odličnemu, zavednemu, mlademu paru ku kličemo: obilo sreče, zadovoljstva! Bog blagoslovi ljubi nam idealni duši slovaški! Zivela!

Pevsko društvo „Postojna“ je o priliki vseh svetnikov zapelo na tuk. pokopališču pri Sv. Lazarju naslednje nagrobnice: „Beati mortui“, O, Gospod, in večno lepo. Vigred se polvrne,“ ob kateri je bilo rosno skoro vsako oko. Opazili smo, da se je zbor jako pomnožil ter da so se točke pod vodstvom pevovodje G. Poliča eksaktno izvajale, kar nas jako veselilo. Le tako naprej do cilja!

Vesti z Goriškega

Vojaška parada. Danes, na kraljev rojstni dan, se bo vršila ob 10.45 na goriškem Korzu velika vojaška parada, katere se udeležijo vsa goriška vojaška posadka z divizijskim poveljnikom, generalom Romei na čelu. Zvečer bodo javna poslopja razsvetljena, v goriškem gledališču pa se bo vršila slavnostna predstava opere „Madame Butterfly“, ki bo obenem tudi častni večer kapelnika Gino Neri-ja.

Povednji na Goriškem. Radi neprestanega deževja v poslednjih dneh so reke na Goriškem silno narasle; nekatere iz njih so prekorčale svoje bregove ter poplavlile sosedna polja in tudi naselbine.

Izdrijca je že v nedeljo povzročila idrijskemu prebivalstvu veliko skrb, kajti okrog 11. ure jutraj je poplavlila spodnji del mesta ter za nekaj časa onemogočila sleherni promet. Mnogi so se že bali, da se zopet ponovi povodenj v onem obsegu kakor minule pomladi, ko je voda povzročila idrijskemu prebivalstvu, zlasti pa nekaterim trgovcem ogromno škodo. Na srečo pa je pričela voda popoldne poje-mati in odtekati, tako da je bil približno ob 3 pop. zopet vzpostavljen promet po idrijskih ulicah.

Istotako je prekoračila svoje bregove tudi drugače lena in počasna Vipava. Vipavski trg je ves pod vodo. Da se omogoči pešcem prehod po trgu in ulicah, so bili zgrajeni majhni mostovi iz desk in kameneja. Pa tudi srednja in spodnja vipavska dolina je ogrožena, kajti bregovi Vipave le s trudom zadržujejo naraslo Vipavo v njeni prirodni strugi, ki jo tu pa tam že prekoračila svoje bregove.

Tudi bistra Soča se čedalje bolj togoti. V Gradški so njeni besneči valovi zopet odnesli približno 60 metrov lesenega mosta, ki vodi iz trga na postajo, tako da je zveza Gradške z železniško postajo zopet prekinjena.

Po besni noči, tekem katere se je razlegalo volto grmenje, kakor v poletju, je včeraj jutraj vendarle prenehalo deževati, toda vreme je še vedno grozeče in ne obeta še skorajšnje spremembe na lepo, radi česar je še vedno grozeča tudi nevarnost povodnji, katere varuj nas, o Gospod!

Goriški podprefekt v Kalu na Gravohovem. Goriški podprefekt je bil podal na pogorišče v Kalu na Gravohovem, kjer se je osebno preprčal o višini po požaru povzročene škodi, ki je ogromna. Ker so pogoreli zavarovani le za neznatne zneske, je poslal vladi natančno poročilo o katastrofi s prošnjo, da prisloži vlada na pomoč težko prizadetim družinam.

Planinsko društvo v Gorici naznanja vsem članom, ki še nimajo izkaznic, da so na razpolago vsakemu pri tovi. Tajnik, Kdor je še nima, naj to nemudoma dvigne. — Odgovor.

Avtomobilna nezgoda. V pondeljek ob 2. uri jutraj, se je pripetila na cesti med Bajto in Ajsevico težka avtomobilna nezgoda, ki pa takrat na srečo ni imela običajnih težkih posledic. Ob tej uri sta se vračala v avto-

mobilu g. Majerja iz Lož pri Vipavi njegov sin Evgen in odv. dr. Fornazarije iz Gorice proti Ajdovščini. Nenadoma so ogasile na avtomobilu vse luči, tako da je imel g. Majer, ki je avtomobil vodil, nenkrat pred seboj nepregledno temo, v kateri je avtomobil treščil v obcestni zid. Pri tem nenavadnem srečanju s obcestnim zidom sta odnesla oba potnika razne poškodbe, ki pa niso nevarne. Na mesto nesreče je prihitel goriški „Zeleni križ“, ki je prepejal dr. Fornazarijo v sanatorij sv. Justa, medtem ko je g. Majer nadaljeval svojo pot proti Ajdovščini. Pa tudi dr. Fornazarije je že naslednjega dne zapustil sanatorij, ko mu je bila prevezana njegova rana na senco in razne druge neznatne praske.

DAROVİ

O priliki svatbe g. Josipine Furlan in Ivana Dolharja se je nabralo med svati L. 61. K tem so se dodali: Kompare L. 4, Mama (velika mati) L. 2, Kovačič L. 3, Cergolj L. 1, Pridna kuharica L. 1, Mama (druga velika mati) L. 2, flaškon L. 2, Dolhar L. 12, Tončka L. 1, mlajši Lojzek L. 2, Meula se L. 2, Kovačič se L. 2, veliki oče L. 1, Meula in Trampus L. 2, gosp. Radetič L. 3, najdenih 55 cent. Skupaj L. 103.55 in sicer 50 L za Dijaško Matično in 53.55 za „Solsko društvo.“ (Denar za D. M. hrani Sol. društvo.)

Kokošar Peter-Grahovo L. 260 preplačilo od knjige „Moč preteklosti“ za „Solsko društvo.“

Vsem cenjenim darovalcem srčna hvala!

Znanost in umetnost JUPITER

V zadnjem času je gotovo vsak izmed čitateljev opazil takoj po Solčnem zahodu na jugozaj. dnem delu neba dve svetli zvezdi, ki med seboj tekmujejo glede sijaja in ki od daleč prekašata s svojim bleščem vse ostale zvezde na nebu. Solčnu bližja je Venera, ki je sedaj vidna kot večernica. Druga zvezda pa je velikan Jupiter.

Izmed osmih velikih otrok Solca, katerim pripade tudi Zemlja, je Venera edina njena sestra, kajti edino ona nosi poleg Zemlje žensko ime. Resnično je tu sličnost med Zemljo in Venero največja. Več o Veneri bomo pisali v kratkem, ko se bo kazala v svojem največjem sijaju na nebu. Danes si hočemo ogledati Jupiterja, največjega (ne sicer najstarejšega) brata Zemlje.

Jupiter je izmed vseh vidnih zvezd za Solcem in mesecem najbolj svetla zvezda, le v času, ko je v bližini Venera, kakor v teh dneh, ga le-ta nekoliko nadkriljuje s svojim sijajem. In Jupiter je vendar zelo oddaljen od Zemlje, približno sedemkrat toliko kakor Venera. Da zamore tekmovali z njo glede sijaja, gre samo na račun njegove izredne velikosti.

Jupiterov premer je enajstkrat večji od Zemljinega premera in meri ob ravniku 144.580 kilometrov. Njegova površina odgovarja 1226 Zemljinim površinam. Prostornina je 1357 krat večja od prostornine Zemlje. Njegova teža pa ni v istem razmerju večja od Zemljine teže. To se da razlagati s tem, da je tvarina, ki tvori Jupiterovo telo veliko lažja, in sicer bi glede vseh učinkov lahko postavili na mesto Jupiterja enako veliko telo iz same vode. Utež, ki tehta na Zemlji en kilogram, bi tehta na Jupiterju približno dva kilograma in pol. Vsa telesa padajo na Jupiterju dva in polkrat hitreje kakor na Zemlji.

Jupiter se suče kot planet kakor naša Zemlja okoli Solca, in sicer traja njegov obhod 11 let in 315 dni. Slično kakor Zemlja se vrtil Jupiter obenem tudi okoli lastne osi, toda neprimerno hitreje nego Zemlja. Zemlja potrebuje za to gibanje časovno dobo, ki jo imenujemo en dan, namreč 24 ur. Jupiter pa se kljub svoji debelosti zavrti enkrat v manj nego desetih urah.

Zemlja se je, kakor znano, radi vrtenja okoli lastne osi oploščila ob tečajih, ne sicer veljiko, vsekakor pa za 43 kilometrov, tako da je premer, ki gre skozi tečaja, za eno tristoletino krajši kakor premer ob ravniku. Pri Jupiterju je razlika neprimerno večja ter znaša celih desetstotih kilometrov.

Od kar so izumili daljnogled, je poleg Solca in Lune Jupiter najbolj opazovana in proučevana zvezda. Od nobenega planeta nimamo tako jasnih slik kakor od Jupiterja. Tudi Jupiterja obdaja kakor Zemljo in Venero zračna plast in gosti oblaki krijejo njegovo površje. To se da sklepati iz dejstva, da odbije Jupiter več nego šest desetih Solčane svetlobe, ki pada nanj, Luna, ki je ne obdaja zračna plast, odbije samo dobro desetino vse od Solca sprete svetlobe.

Ze z navadnim bolšim daljnogledom vidimo na Jupiterju nekatere črte, ki gredo vzporedno z ravnikom. Ravnik sam krije precej širok svetlejši pas, ki ga tvorijo nedvomno debele plasti oblakov. Proti tečajema se vrstijo temnejše proge rjavkaste barve. Bržkone vidimo tukaj skozi manj goste oblake na globlje zračne plasti. Razun tega so odkrili na Jupiterjevem površju tudi velike pge, tako leta 1878. ogromno rdečo ovalno pgo, ki je nad 30.000 kilometrov dolga in 15.000 kilometrov široka. Verjetno je, da so te pge ostanki ogromnih izbruhov iz notranjosti še ne docela ohlajene planeta. Učenjaki menijo, da se nahaia Jupiter sedaj v taki razvojni stopnji, v kakršni je bila Zemlja še predno so na njej lahko nastale rastline in živali.

PODLISTEK

E. PHILIPS OPPENHEIM:

Čuden slučaj gospoda Jocelyna Thewa

Prevel France Magajna.

Robins je obstal za trenutek. Čutil je za seboj Crawshayevo navzočnost in čutil tudi silo sicer mehko izgovorjenega ukaza.

„Ne trčite časa, prosim vas! Storite, kar sem vam rekel.“

Robins je ubogal. V manj nego četrtini ure je izročil Crawshaya drugi listek papirja. Crawshay ga je vtaknil v žep.

„S tem je najin posel končan“, je rekel. „Zdaj pa pogledajmo, če se še spominjam, kako je tak aparat izvoljen.“

Sklonil se je nad instrument, odstranil nekaj vžigalnikov, odvil par vijakov in končno vtaknil v svoj žep majhen del mehanizma. Potem se je obrnil k Robinsu.

„Aparat je zdaj poln zavrta za službo. Odiš bova morala od tu, ker nameravam zakleniti kabino.“

Kakor Zemlja Luna, tako (obkrožujejo) tudi Jupiterja trabant. Ze 7. januarja 1610. je Galileo Galilei, ko je prvič z daljnogledom opazoval Jupiterovo površje, odkril tri trantabe, nekaj dni pozneje pa še četrtega. Ko je svoja odkritja razdel raznim učenjakom, so ti po večini majali z glavami. Zlasti tedaj najbolj priznani matematik Clavius se ni hotel sprijazniti z novim odkritjem. Dejal je: „Smejati se moram nad Jupiterovimi trantabi, ki jih je balje odkril Galilei. V to zadostuje, da ustvari primeren daljnogled, ki ti proizvaja trantabe in potem jih naravno lahko tudi kažeš.“ Drugi, popolnoma zaverovani v tedaj splošno priznane nauke niso hoteli niti gledati skozi daljnogled, češ da o Jupiterovih trantabih ni nikjer govora v knjigah velikega Aristotela. In kar ni v Aristotelu, tudi ne more biti na nebu. Zaman jih je Galilei pregovarjal, da Aristotel pač ni se poznal daljnogleda. Z logiko in z eksorcizacijami so izkušali odpraviti odkrite planete. Galilei pa je bil docela prepričan o svojem novem odkritju in ko je kmalu nato umrl omenjeni Clavius, je Galilei pisal drugemu velikemu astronomu tiste dobe, Keplermu: „Upam, da je Clavius vsaj sedaj na poti v nebesa videl Jupiterove trantabe.“

Odkritje Jupiterovih trabantov pa je imelo tudi veliko važnost za naše znanje o svetlobi. Na podlagi opazovanja mrkov Jupiterovih spremljevalcev se je prvič ugotovilo, da potrebuje tudi svetloba časa, da gre iz ene točke do druge in že leta 1667. je Olof Roemer tako precej natančno določil svetlobno hitrost.

Leta 1892. so odkrili peti trabant, leta 1904. šestega, leto kasneje sedmega in 1908. osmega in ob izbruhu svetovne vojne čisto slučajno devetega.

Borzna poročila.

DEVIZE:

Trst, 10. nov. Amsterdam od 1000.— do 1020.— Belgija od 112.— do 114.—; Pariz 100.— do 100.50 London od 121.70 do 122.—; New York od 25.— do 25.20; Španija od 332.— do 362.—; Švica od 483.— do 496.—; Atene od 27.75 do 33.75; Berlin od 586.— do 606.—; Bukarest od 11.50 do 12.—; Praga od 74.25 do 74.75; Ogrska od 0.9346 do 0.9365; Dunaj od —.350 do —.360; Zagreb od 44.80 do 45.—

Benetijske obveznice 68.—.

VALUTE:

Trst, 10. novembra. Avstrijske krome od 0.09450 do 0.09600; dinarji od 41.— do 44.75; dolarji od 24.9; do 25.15; novci po 20 frankov od 96.— do 99.—; funti sterling od 121.50 do 122.—.

Vzela sta se

Mara Toroš

in

Venče Žnideršič

Matenjavas, 7. novembra 1925.

(758)

JAKOB PERHAUC

velika zaloga vina, žganja in likerjev

ustanovljena leta 1878

Trst, Via S. T. Kizias 6, telefon 2-26

Vedno v zalogi in po cenah izven vsake konkurence: pristen istrski troplinovec, kraški brinjevec, krajski silivce.

Lastni izdelki: šumeča vina kot šampanjec, šumeti istrski refošk, Lacrima Cristi in druga.

Specialiteta: Jajčni konjak in Crema marsala ter raznovrstni likerji in sirupi, kakor tudi PRISTNI MALINOVEC itd. (671)

Spominjajte se ob vseh prilikah

z darovi Dijaške kuhinje v Gorici

Briljante, bisere, dragulje

platin, zlato, inozemski denar, zobovje kupujemo za zunanje tvrdke in plačujemo po najvišjih cenah. — Kupujemo tudi zastavne listke

Via TORRE BIANCA 28

Brezplačne cenitve v uradu in doma.

Uradne ure od 9 do 13 in od 14.30 do 18; v sobotah od 9 do 15.

TISKARNA „EDINOST“ TRSTU

izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Ri. z. l. ga z najmodernejšimi stroji, črkami, Lynotype, stereotypijo ter rotacijskim strojem. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

Ulica S. Francesco d'Assisi 20

Robins si je do zdaj že opomogel. Biti je miren mladčnik, globoko vrtih oči, gosih las in tako slabotnega stasa, da je umirna takorekč vošela na njem.

„Vi ste tisti mož, ki je dospel na parnik s hidroplanom in se obnašal pozneje tako, kakor da je največji tepec, kaj ne?“

„Da jaz sem tisti?“ je priznal Crawshay.

„Kako ste odkrili to?“

Crawshay je dvignil obrvi.

„Obzlujem.“ je odvrnil. „da je to zadeva, s katero ne morem uteti vaše radovednosti.“

„In kako ste dospeli sem?“

„S pomočjo dvojnega ključa, ki sem ga dobil pri blaginjsku. Skril sem se na vašem ležišču, pred katerim se potegnili zavese. Jako udoben posteljak imate. Vsekakor boste svojo spalnico morali zdaj zamenjati z drugo.“

„Kaj se bo zgodilo meni?“ je vprašal mladi mož.

„Najbrž nič skrajnega. Bili ste pametni dovolj, da ste se podali položaju, kakršni je bil. Če bi pa falsificirali eno samo besedo v oni brzojavki, bi bil vaš konec malce nenaden in odli bi tja, kamor ste si že zaslužili s svojim preteklim življenjem. Zdaj greste lahko kamor vas je volja, jutraj se pa javite pri kapitanu, potem ko bom jaz spregovoril z njim nekaj besed.“

„Moj kovčeg in vse moje stvari so tu.“ Crawshay je položil roko na njegovo ramo z oblastno kretnjo.

„Torej boste za enkrat morali biti brez njih.“ je odvrnil mladi.

„Mladenč se je obrnil na peti in brez besedi.“

„Mladenč se je obrnil na peti in brez besedi.“

„Mladenč se je obrnil na peti in brez besedi.“

„Mladenč se je obrnil na peti in brez besedi.“

„Mladenč se je obrnil na peti in brez besedi.“

„Mladenč se je obrnil na peti in brez besedi.“

„Mladenč se je obrnil na peti in brez besedi.“